

Εργασία β' τετραμήνου στο
μάθημα της τραγωδίας
“Αντιγόνη” σχετικά με τα
ταφικά έθιμα σήμερα και τις
ομοιότητες και τις διαφορές
τους με τον τρόπο ταφής του
Πολυνείκη

Σχολικό έτος: 2024-2025

Καθηγήτρια: Κυριακάκη
Δέσποινα

Εργασία των: Ανταράκη
Λαμπρινή, Βασάκου Κατερίνα

Ταφικά έθιμα σήμερα και ομοιότητες και διαφορές με τον τρόπο ταφής του Πολυνείκη

Η σημασία της ταφής στην αρχαία Ελλάδα

Οι αρχαίοι Έλληνες θεωρούσαν ιερούς τους νεκρούς και γι' αυτό τους τιμούσαν με μεγαλοπρεπείς τελετές, γιατί αλλιώς οι ψυχές των πεθαμένων δεν θα γίνονταν δεκτές στην Ηλύσια Πεδία. Πίστευαν πως η ζωή γεννιέται με τον θάνατο και πως μετά από αυτόν το σώμα πρέπει να αναπαύεται για να βρίσκει ηρεμία και η ψυχή. Η ταφή και η καύση ήταν διαδικασίες με συγκεκριμένο τελετουργικό για να βρει «ανάπαυση» το σώμα και να οδηγηθεί η ψυχή στον κόσμο των αθάνατων.

Η ταφή των νεκρών απ' τους οικείους τους ήταν θρησκευτικό καθήκον και προβλεπόταν από τον νόμο. Η ψυχή του νεκρού έβρισκε ανάπαυση στον Άδη μόνο όταν οι ζωντανοί έθαβαν το σώμα του.

Ατιμωτικό ήταν να μείνει άταφο το σώμα και να γίνει τροφή για τα σκυλιά. Η αμέλεια από τους οικείους των νεκρών θεωρούνταν βαρύ έγκλημα με επιπτώσεις τόσο στους ίδιους όσο και στον νεκρό.

Συνήθως άταφοι έμεναν οι προδότες της πατρίδας, οι λιποτάκτες, οι ιερόσυλοι και οι αυτόχειρες

Πέθαιναν συχνά οι άνθρωποι
στα αρχαία χρόνια, πολύ
συχνότερα παρ'ότι σήμερα.
Πέθαιναν από την πιο
ασήμαντη αρώστια.

Κάθε μέρα χάνονταν νέες
γυναίκες στη γέννα ή μικρά
παιδάκια με το τίποτα, με το
παραμικρό.

Απ' τα συγκινητικότερα
ευρήματα είναι τα αγγεία που
αποθέτουν δίπλα στα νεκρά
παιδιά, σχήματα «μικκύλα»,
τόσα δα, στολισμένα όμως με
αιθέριες ζωγραφιές, όχι ξένες
προς τον παιδικό κόσμο.

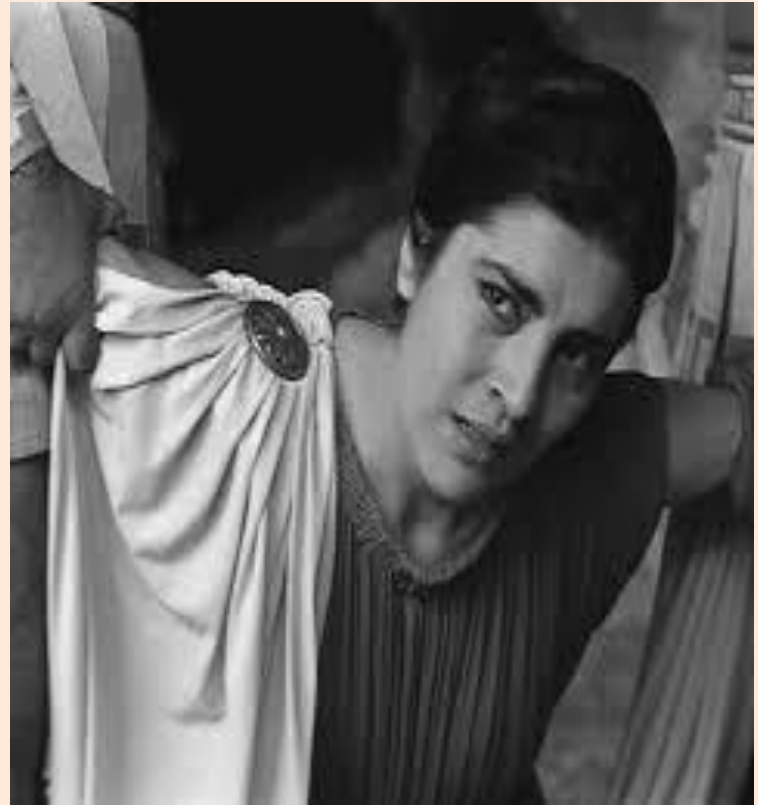

Το ζήτημα της ταφής του Πολυνείκη και ο τρόπος που έγινε τελικά η ταφή από την Αντιγόνη

Στην Ελληνική μυθολογία, ο Πολυνείκης ήταν γιος του Οιδίποδα και της Ιοκάστης. Όταν ο Οιδίποδας παραιτήθηκε από το θρόνο της Θήβας, παρέδωσε την πόλη στους δυο γιους του, Ετεοκλή και Πολυνείκη, που συμφώνησαν να παίρνουν το βασίλειο εναλλάξ κάθε χρόνο. Μετά τον πρώτο χρόνο, ο Ετεοκλής αρνήθηκε να παραδώσει το θρόνο. Ο Πολυνείκης, ο οποίος διέμενε στην αυλή του βασιλιά Άδραστου, επιτέθηκε στην πόλη των Θηβών με τους συμμάχους του (Επτά επί Θήβας). Και τα δυο αδέρφια σκοτώθηκαν στη μάχη.

Η Αντιγόνη - αντίθετα με την Ισμήνη που παρουσιάζεται άβουλη, μετριότερη ηπιότερη στον χαρακτήρα, δείχνοντας υποταγή στο διάταγμα του Κρέοντα – επαναστατεί ενάντια σε αυτό θέλοντας να θάψει τον Πολυνείκη, ώστε να «αναπαυτεί» η ψυχή του.

Η Αντιγόνη δεν μπορούσε να δεχθεί αυτήν την αντιμετώπιση της σωρού του αδελφού της από τον Κρέοντα και έτσι με μια χούφτα χώμα του έδωσε μια συμβολική ταφή. Ζήτησε και από την Ισμήνη να τη βοηθήσει, αλλά η αδελφή της ήταν πολύ φοβισμένη.

Η ενέργεια της Αντιγόνης ήταν άμεση παραβίαση των εντολών του βασιλιά, και έτσι ο Κρέων την καταδίκασε σε θάνατο. Την κλείδωσε μέσα σε μια αίθουσα τάφου και σφράγισε την είσοδό του. Ο παλιός προφήτης Τειρεσίας, όμως, προειδοποίησε τον βασιλιά ότι θα ήταν καταραμένος για τη δολοφονία της Αντιγόνης. Τελικά, ο Κρέοντας το μετάνιωσε. Επέτρεψε μια σωστή ταφή για τον Πολυνείκη και άνοιξε την είσοδο του τάφου της Αντιγόνης.

Τα ταφικά έθιμα στην αρχαία ελληνική κοινωνία

Τα ταφικά έθιμα στην αρχαία Ελλάδα περιλάμβαναν διάφορες πρακτικές που συνδέονταν με τη θρησκεία και την κοινωνία.

- Η ταφή ή η καύση του νεκρού ήταν επιβεβλημένη από θρησκευτικές ανάγκες, με σκοπό την εξευμενίση της ψυχής του.
- Οι μοιρολογίστρες και οι τελετές περιποίησης του νεκρού ήταν σημαντικές για την αποδοχή του θανάτου από την κοινότητα.
- Υπάρχουν ομοιότητες με τα σύγχρονα χριστιανικά έθιμα, όπως η σημασία της ταφής και οι τελετές που ακολουθούν.

Αυτές οι πρακτικές δείχνουν τη σημασία που είχε ο θάνατος και η μετά θάνατον ζωή στην αρχαία ελληνική κοινωνία.

Ο Ομηρικός κόσμος των νεκρών εντυπώθηκε τόσο βαθιά στην συνείδησή των Ελλήνων, ώστε ούτε οι φιλοσοφικές θεωρίες (Ορφικοί, Πυθαγόρειοι και Πλατωνικοί), μήτε καν ο Χριστιανισμός, κατόρθωσαν να τον ξεριζώσουν από τις ψυχές τους. Στη λαϊκή μας παράδοση, ο Άδης των σημερινών Ελλήνων είναι ο υποχθόνιος κόσμος του Ομήρου.

Η περιποίηση του νεκρού ήταν πράξη τελετουργική. Έπλεναν κι έντυναν τον νεκρό με ρούχα καθαρά, συνήθως λευκά, και τον τοποθετούσαν πάνω σε ένα τραπέζι ή κρεβάτι, έχοντας τα πόδια γυρισμένα προς την έξοδο. Το κεφάλι του ακουμπούσε πάνω σε ένα μαξιλάρι με λουλούδια.

Τον νεκρό συντρόφευαν οι γυναίκες του πολύ στενού του οικογενειακού περιβάλλοντος και άρρενες συγγενείς και φίλοι. Γύρω του, μοιρολογίστρες, λουλούδια, λήκυθοι και άλλα αγγεία με αρώματα, συμπλήρωναν τη σκηνή που συναντάμε πολύ συχνά πάνω στα ταφικά αγγεία της αρχαιότητας. Σκηνές που επαναλαμβάνονται ζωντανές στις μέρες μας σε όλο τον ελλαδικό χώρο.

Πολλές φορές έβαζαν στο στόμα του νεκρού ένα νόμισμα. Ήταν τα βαρκάτικα, ο οβολός που έπρεπε να πληρώσει στον Χάροντα που τον περνούσε με τη βάρκα στον ποταμό Άδη (οι λαϊκοί άνθρωποι της αρχαιότητας χρησιμοποιήσουν το στόμα τους για πορτοφόλι). Άλλες φορές πάλι, έβαζαν κοντά στον νεκρό ένα γλυκό από μέλι, διότι πίστευαν πως με αυτό θα μπορέσει να κολακέψει τον Κέρβερο, τον σκύλο-φύλακα του Άδη.

Η κηδεία γινόταν μέσα στο σκοτάδι της νύχτας, πριν βγει η πρώτη αχτίδα του ήλιου και μολυνθεί από τον νεκρό, που θεωρείτο μiasμένος. Έκαναν τελετές εξαγνισμού, ενώ οι συγγενείς πλένονταν με νερό φερμένο από άλλο σπίτι κι έπειτα έτρωγαν όλοι μαζί (νεκρόδειπνα). Την επόμενη, γίνονταν εξαγνισμός του σπιτιού με θαλασσινό νερό. Την τρίτη μέρα, την ένατη, την τριακοστή και στο χρόνιασμα, έκαναν προσφορές, θυσίες και συμπόσια στη μνήμη του νεκρού.

Η τελευταία μέρα των Ανθεστηρίων, στα τέλη Φεβρουαρίου λέγονταν *Χύτροι* και ήταν η μεγάλη γιορτή στη μνήμη των νεκρών (συγγενεύει με τα σημερινά *Ψυχοσάββατα*). Μέσα σε πήλινες χύτρες, ετοίμαζαν ένα χυλό από σπόρους (πανσπερμία), που έπρεπε να φάνε πριν νυχτώσει. Όλοι έρχονταν στο κοιμητήρι για να τιμήσουν τους νεκρούς τους και θυσίαζαν στον Ερμή Ψυχοπομπό, τον οδηγητή των νεκρών στον Άδη. Στο τέλος της ημέρας, για να εξορκίσουν την κακή τύχη έλεγαν: «Στην πόρτα (έξω) οι Κήρες, τέλειωσαν τα Ανθεστήρια». Οι Κήρες ήταν θεές του θανάτου.

Η ταφή του Πολυνείκη στην Αντιγόνη του Σοφοκλή

Η Αντιγόνη παρουσιάζει το κήρυγμα του Κρέοντα. Από αυτό μαθαίνουμε τις αποφάσεις που πήρε ο Κρέοντας σχετικά με την ταφή του Ετεοκλή και του Πολυνείκη.

Ενώ ο Ετεοκλής θάφτηκε με μεγάλες τιμές, ο Πολυνείκης θα μείνει άταφος και άκλαφτος, τροφή για τα όρνια. Επιπλέον, όποιος παραβεί αυτή τη διαταγή, η ποινή θα είναι ο λιθοβολισμός.

Βλέπουμε ότι ο Κρέοντας αντιμετωπίζει τους δύο αδελφούς με διαφορετικό τρόπο. Και αυτός ο διαφορετικός τρόπος δικαιολογείται από το ότι ο Κρέοντας αναγνωρίζει τον Κρέοντα ως ήρωα που υπερασπίστηκε την πατρίδα και γι' αυτό του φέρθηκε σύμφωνα με το δίκαιο και τον νόμο να θαφτεί με τιμές.

Επίσης, την τιμή της ταφής την είχε ζητήσει ο Ετεοκλής από τον Κρέοντα πριν την μονομαχία με τον αδελφό του. Ενώ τον Πολυνείκη τον θεώρησε προδότη, γιατί στράφηκε εναντίον της ίδιας του της πατρίδας και επομένως έβγαλε διαταγή που απαγόρευε την ταφή του, σύμφωνα με τη φράση που εξέφραζε την ηθική εκείνης της εποχής: *Να αγαπάς αυτόν που σε αγαπά και να μισείς αυτόν που σε μισεί, εκδικούμενος έτσι τον εχθρό του. Είναι συνεπώς ο Πολυνείκης ένας πολιτικός εγκληματίας, ένας προδότης αλλά και αδελφοκτόνος.*

Η τιμωρία ήταν να μείνει ο Πολυνείκης αθρήνητος και άταφος, γλυκός θησαυρός για τα όρνια, που σημαίνει ότι ο νεκρός δεν θα γινόταν μόνα βορά των ορνέων, αλλά δεν θα μπορούσε ούτε η ψυχή του να γίνει δεκτή στον Άδη. Η ποινή αυτή τη βοηθούσε, αλλά δεν θα έβρισκε η ψυχή την ησυχία της και θα περιπλανιόταν πάνω στην γη. Η ποινή ήταν ακραία και φοβερή. Γιατί το να μην θαφτεί ο Πολυνείκης ήταν μία από τις μεγαλύτερες ταπεινώσεις που μπορούσε να γίνει σε βάρος νεκρού.

Οι αρχαίοι πίστευαν πως:

α) Το πνεύμα του άταφου νεκρού περιπλανιόταν ανήσυχο και στερούνταν ακόμα και από τέτοιες μικρές ικανοποιήσεις που ένας νεκρός θα έπρεπε να έχει.

β) Το πνεύμα δεν μπορούσε να διαβεί την πύλη του Άδη (*Ιλιάδα* Ψ 71-74) και έτσι δεν θα συναντήσει όλους τους αγαπημένους του νεκρούς, δεν θα αναπαυόταν εκεί αιώνια μαζί, αγαπημένος όπως και στη ζωή, και τελικά δεν θα εξασφάλιζε την μεταθανάτια γαλήνη.

γ) Η παρουσία ενός άταφου πτώματος μόλυνε τον ήλιο και επιπλέον προκαλούσε την οργή των θεών (*Οδύσσεια* Λ 71-75)

δ) Το πνεύμα του νεκρού καταδίωκε τους ζωντανούς (*Ισοκράτης* XIV, 55)

και ιδιαίτερα τους συγγενείς τους που είχαν το χρέος να ενταφιάσουν αυτόν (*Αισχύλος, Επτά επί Θήβας* I, 13)

Η σημασία της ταφής στον αρχαίο κόσμο

- Θεωρούνταν θρησκευτικό καθήκον
- Από την ανάπαυση του σώματος των νεκρών εξαρτιόταν η αποδοχή και η ανάπαυση της ψυχής του στην Ηλύσια Πεδία.
- Άταφοι έμεναν οι προδότες της πατρίδας, οι λιποτάκτες, οι ιερόσυλοι και οι αυτόχειρες.

Η διαδικασία της ταφής

- Οι αρχαίοι Έλληνες τιμούσαν τους νεκρούς τους με μεγαλοπρεπείς τελετές και οργάνωση αθλητικών αγώνων.
- Οι νεκροί τοποθετούνταν σε πλάγια στάση, με τα χέρια τους τοποθετημένα μπροστά στο πρόσωπο και τα γόνατά τους κεκαμμένα στο στήθος.
- Έντυναν τους νεκρούς με λευκά ρούχα.
- Η κηδεία αποτελούταν από τρία στάδια:
 - α)καλλωπισμός
 - β)εναπόθεση του σώματος σε νεκρική θέση
 - γ)εκφορά-ενταφιασμός
 - δ)ταφή

Ταφικά έθιμα

- Έβαζαν στο στόμα του νεκρού ένα νόμισμα.
- Κάποιες φορές έβαζαν κοντά στον νεκρό ένα γλυκό από μέλι.
- Συνήθιζαν να τοποθετούν γύρω από τον νεκρό διάφορα αντικείμενα (κτερίσματα) ανάλογα με την ηλικία, το φύλο και το επάγγελμά του.
- Η κηδεία γινόταν τη νύχτα.
- Οι συγγενείς πλένονταν με νερό φερμένο από άλλο σπίτι και έπιναν, έτρωγαν όλοι μαζί (νεκρόδειπνα).
- Την τρίτη μέρα, την ένατη και την τριακοστή, έκανα προσφορές, θυσίες και συμπόσια στην μνήμη του νεκρού.

Οι τάφοι

- Οι νεκροί θάβονταν συνήθως έξω από την πόλη ή σε κοντινούς λόφους.
- Οι Αρχαίοι Έλληνες συνήθιζαν να στολίζουν με ποικίλους τρόπους τους τάφους. Για παράδειγμα τοποθετούσαν σε αυτούς επιγραφές που αναφέρονταν στο γενεαλογικό δέντρο του νεκρού και στις αρετές του.
- Πάνω στους τάφους των νεκρών προσεύχονταν συγγενείς και φίλοι οι οποίοι μπορούσαν ανά πάσα στιγμή να επισκεφθούν τον τάφο του αγαπημένου τους.

Η ταφή του Πολυνείκη

Η Αντιγόνη αρνείται στο κράτος και τους εκπροσώπους του τη δυνατότητα να επιτελέσει την ιερή προσωπική της υποχρέωση. Πραγματοποιεί την απόφασή της. Τιμά τον αδελφό της. Επιμένει στην πράξη από ευσέβεια, όχι από ισχυρογνωμοσύνη.

Αν και νεαρή σε ηλικία, ορθώνει ηρωικό ανάστημα έναντι του ισχυρού πλην μικρόψυχου θείου της. Μόνη της εναντιώθηκε στη διαταγή του κράτους και εκπροσωπεί υπακούοντας στην παρόρμηση για την εκπροσωπεί. Πιστεύει στο δίκαιο του θείου νόμου, του αιώνιου χρόνου. Δηλώνει ευθαρσώς ότι γνώριζε τη διαταγή του, ότι απαγορεύεται να θάψει τον Πολυνείκη.

Ήταν ξεκάθαρο ότι οι άγραφοι πλην αιώνιοι νόμοι ήταν δυνατότεροι από τους ανθρώπινους.

Η Αντιγόνη την πρώτη φορά ρίχνοντας λίγο χώμα πάνω στον νεκρό αδελφό της είχε επιτελέσει το καθήκον της. Άλλοι υποστηρίζουν ότι κατά την πρώτη μετάβασή της η Αντιγόνη ήταν βιαστική λόγω των συναισθηματικής της ταραχής, δεν είχε προσφέρει χοές, είχε περιοριστεί σε μια «πρόχειρη ταφή».

Τη δεύτερη φορά, επιστρέφει προετοιμασμένη να ολοκληρώσει τις καθιερωμένες προσφορές. Ίσως και η επιβαλλόμενη φροντίδα για τον νεκρό θα θεωρούνταν πλήρης, μόνο αν χύνονταν οι χοές, ενώ το σώμα ήταν σκεπασμένο με χώμα.

Μακραίνει το διάστημα από την εκτέλεση των ταφών ως τη σύλληψη. Στο διάστημα αυτό η Αντιγόνη σιωπά. Δεν είχε άλλη επιλογή. Μόνο τον άγραφο ηθικό νόμο είχε να επικαλεστεί, γιατί έτσι δημιουργείται ένα σημείο σύγκρισης ανάμεσα στην αδελφική αγάπη και τον ανθρώπινο νόμο. Η ύβρις της Αντιγόνης είναι επιφανειακή και δικαιολογημένη, ενώ του Κρέοντα είναι ουσιαστική και αξιοκατάκριτη.

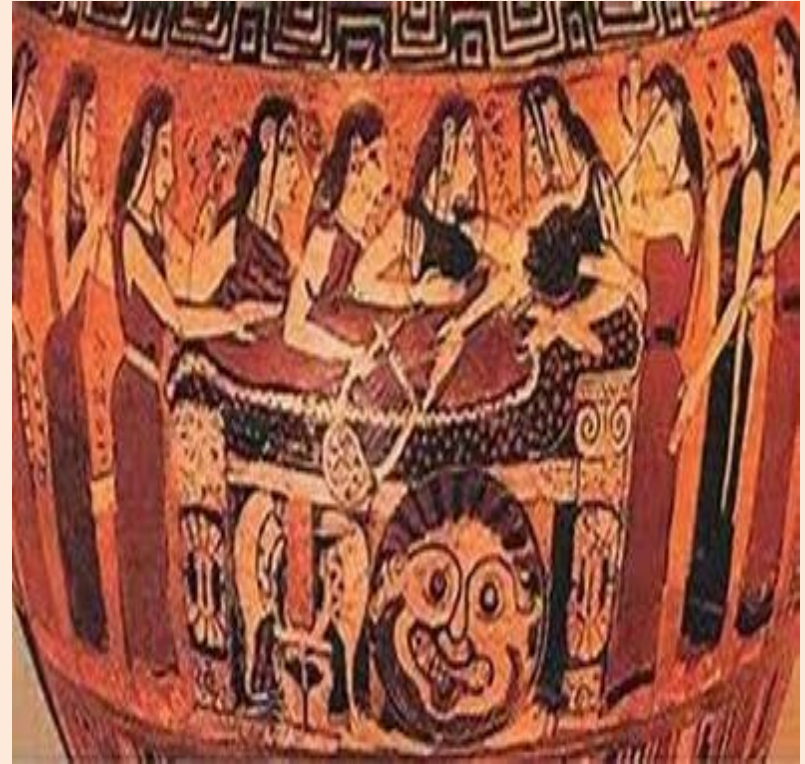
Από την άλλη πλευρά η στάση της Αντιγόνης στον Πολυνείκη δεν είναι ασέβεια και περιφρόνηση προς τον Ετεοκλή.

Ο δεύτερος ενταφιάστηκε με όλες τις τιμές που άρμοζαν.

Ο πρώτος κινδυνεύει από το διάταγμα του Κρέοντα.

Συμπερασματικά, τα ταφικά έθιμα στην αρχαία ελληνική κοινωνία ήταν στενά συνδεδεμένα με τις θρησκευτικές πεποιθήσεις και την κοινωνική ζωή. Η ταφή ή η καύση του νεκρού θεωρούνταν επιβεβλημένη για την εξευμένιση της ψυχής του, ενώ η περιποίηση του νεκρού, οι μοιρολογίστρες και οι τελετές αποδοχής του θανάτου είχαν σημαντική αξία. Υπάρχουν ομοιότητες με τα χριστιανικά έθιμα, όπως η σημασία της ταφής.

Στην τραγωδία «Αντιγόνη» του Σοφοκλή, αναλύεται η διαταγή του Κρέοντα να μην θαφτεί ο Πολυνείκης, σε αντίθεση με τον Ετεοκλή. Η Αντιγόνη αντιστέκεται στη διαταγή του κράτους, εκφράζοντας την αφοσίωσή της στους άγραφους νόμους και στην οικογένεια. Η πράξη της αναδεικνύει την ηθική σύγκρουση μεταξύ ανθρώπινου νόμου και προσωπικής ευσέβειας. Επίσης, υπογραμμίζεται η σημασία της ταφής και η σχέση της με τη μετά θάνατον ζωή

Νεκρώσιμες τελετές

Η τίμηση των νεκρών λάμβανε χώρο με μεγαλοπρεπείς τελετές και με την οργάνωση αθλητικών αγώνων.

Οι νεκροί τοποθετούνταν σε πλάγια θέση, με τα χέρια τους τοποθετημένα μπροστά στο πρόσωπο και τα γόνατά τους κεκαμμένα στο στήθος. Οι νεκροί ντύνονταν με λευκά ρούχα.

Η κηδεία αποτελούταν από τρία στάδια: τον καλλωπισμό, την εναπόθεση του νεκρικού σώματος στην νεκρική κλίνη και τον ενταφιασμό. Τοποθετούσαν στο στόμα του νεκρού ένα νόμισμα και έβαζαν κοντά του ένα γλυκό από μέλι. Συνήθιζαν να τοποθετούν γύρω από τον νεκρό αντικείμενα ανάλογα με την ηλικία, το φύλο και το επάγγελμά του.

Η κηδεία γινόταν το βράδυ. Οι συγγενείς πλένονταν με νερό από άλλο σπίτι και έπειτα έτρωγαν όλοι μαζί (νεκρόδειπνα). Την τρίτη μέρα, την ένατη και την τριακοστή, έκαναν προσφορές, θυσίες και συμπόσια στη μνήμη του νεκρού.

Η ταφή στη σύγχρονη Ελλάδα

Ο χριστιανισμός, που λατρεύεται ως θρησκεία στο μεγαλύτερο μέρος της σύγχρονης Ελλάδας, έχει αλλάξει άρδην τα ταφικά έθιμα που υπήρχαν στην Αρχαία Ελλάδα, αναφορικά με την καύση των νεκρών, καθώς πιστεύεται ότι το σώμα είναι προορισμένο να αναστηθεί κατά την Δευτέρα Παρουσία.

Συνεπώς, υιοθετείται η πρακτική του απλού ενταφιασμού, αφού προηγηθεί το λούσιμο του νεκρού, το ντύσιμο με κάποιο επίσημο ένδυμα και η τοποθέτησή του σε φέρετρο. Στους άγαμους θανόντες φοράνε συνήθως λευκά ρούχα που συμβολίζουν την αγνότητα. Σύμφωνα με τον νόμο, ο νεκρός πρέπει να μείνει άταφος στο σπίτι του ή σε περιπτώσεις σοβαρής ασθένειας σε ειδικό θάλαμο για 24 ώρες μετά τον θάνατό του.

Ο θρήνος διαρκεί μία μέρα και την επόμενη η σορός οδηγείται στην εκκλησία, όπου και ψάλλεται η νεκρώσιμος ακολουθία και δίνεται ο τελευταίος ασπασμός. Στην πορεία ο νεκρός οδηγείται στο νεκροταφείο. Πριν τον ενταφιασμό ψάλλεται μία ακόμα σύντομη νεκρώσιμη ακολουθία και ενταφιάζεται σε λάκκο στο έδαφος, με το πρόσωπο προς τα ανατολικά, με την προσδοκία ότι θα φανεί από εκεί ο Χριστός, για να κρίνει νεκρούς και ζωντανούς. Τέλος, το σώμα περιχύνεται με έλαιο και με χώμα, σταυροειδώς από τον ιερέα.

Μοιράζονται κόλλυβα από τους συγγενείς του θανόντα σε όσους παρευρίσκονται στον ύστατο αποχαιρετισμό και σύμφωνα με τη λατρευτική παράδοση, τελείται μνημόσυνη δέηση κατά τα τριήμερα, τα εννιάμερα, τα σαράντα, τα τρίμηνα, τα εξάμηνα, τα εννιάμηνα και στον χρόνο. Χτίζεται μνημείο στο σημείο της ταφής με μια πλάκα που αναγράφει το όνομα και την ημερομηνία θανάτου.

Στις πόλεις, λόγω υπερπληθυσμού μετά το πέρας των 3 ετών γίνεται εκταφή του νεκρού και τα λείψανα μπορούν να τοποθετηθούν είτε σε αστεοφυλάκιο είτε να απορριφθούν σε χωνευτήρι μαζί με άλλα, εκτός αν υπάρχει αγορασμένος οικογενειακός τάφος, ο οποίος μοιράζεται με τα υπόλοιπα θανόντα μέλη της οικογένειας.

Για όσους αποφασίσουν την αποτέφρωση στη χώρα μας, η νομοθεσία αναγκάστηκε να ακολουθήσει τα βήματα της Ε.Ε. και δημιούργησε έναν χώρο στην Εύβοια όπου δημιουργήθηκαν οι απαραίτητες εγκαταστάσεις.

Περίεργα έθιμα ταφής από όλον τον κόσμο

Σε μερικούς πολιτισμούς οι κηδείες είναι μία δυσάρεστη υπόθεση, ενώ σε άλλους είναι μία ζωντανή και περιπετειώδης γιορτή των νεκρών.

Famadihana

Ο λαός της Μαδαγασκάρης εκτελεί μια τελετουργία που ονομάζεται famadihana, γνωστή ως στροφή των οστών, κατά την οποία κάθε 7 χρόνια περίπου, τα σώματα των νεκρών τους εκταφιάζονται από τις προγονικές κρύπτες.

Στο τελετουργικό ξανατυλίζουν τους νεκρούς με νέο ύφασμα και ακολουθεί μια τεράστια γιορτή με μουσική, κατά την οποία οι ζωντανοί χορεύουν με τους νεκρούς προγόνους τους, τους αφηγούνται οικογενειακά νέα και ζητάνε την ευλογία τους. Ύστερα τα σώματα ενταφιάζονται ξανά. Είναι ένας τρόπος για να διατηρηθεί η σχέση μεταξύ των ζωντανών και των νεκρών, επειδή θεωρούν ότι ο νεκρός δεν περνάει στην μετά θάνατον ζωή.

Φαντασμαγορικά φέρετρα της Γκάννα

Προερχόμενο από την περιοχή της Άκρα, περίπου 60 χρόνια πριν, το φαινόμενο των φανταστικών φερέτρων της Γκάννα προκλήθηκε από ταλαντούχους ξυλουργούς δημιουργημένα σε περίτεχνα και περίπλοκα σχέδια που αντικατοπτρίζουν τη ζωή και τα πάθη του νεκρού π.χ. ένα φέρετρο σε σχήμα ψαριού για έναν ψαρά ή φέρετρα σε σχήμα μπύρας για τους οπαδούς της μπύρας.

Κηδεία σε απευθείας μετάδοση

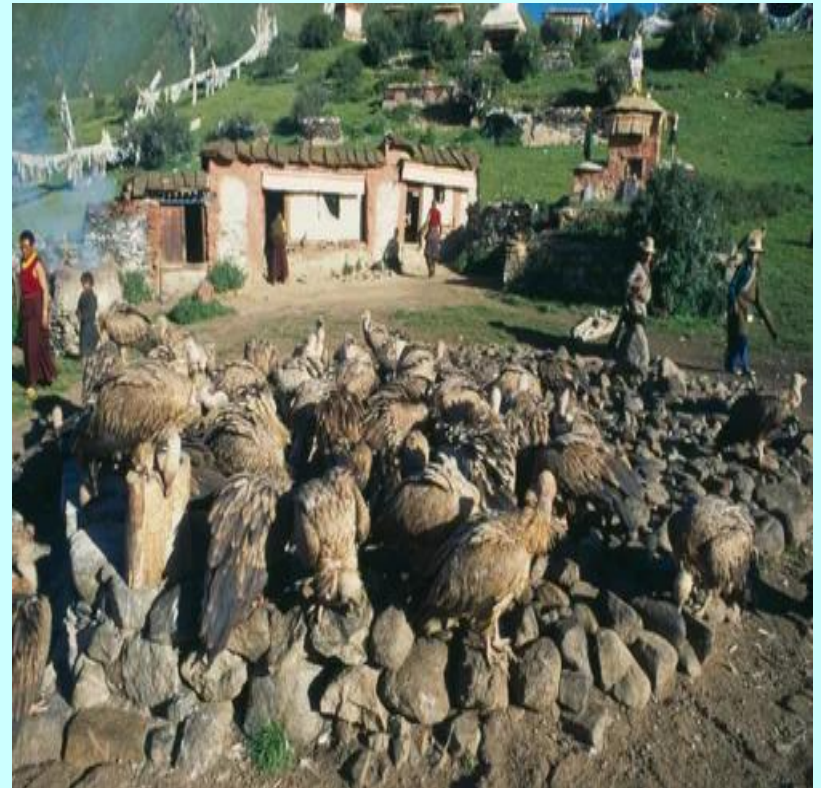
Μία νέα τάση έχει προκύψει από το 2002, απευθείας μετάδοση ή βιντεοσκοπήση κηδείας. Οι κηδείες μεταδίδονται ζωντανά μέσω κάμερας, έτσι ώστε η οικογένεια και οι φίλοι σε όλον τον κόσμο που δεν μπορούν να ταξιδέψουν, για να παρευρεθούν στις κηδείες, μπορούν να τις παρακολουθήσουν εικονικά.

Η ταφή του Ουρανού

Σε μέρη του Θιβέτ και της Μογγολίας, οι βουδιστές της Βατζραγιάννα ασκούν μια τελετή γνωστή ως *jiator* ή ταφή του Ουρανού, στην οποία τεμαχίζονται τα σώματα των νεκρών και τα κομμάτια τοποθετούνται πάνω σε μια βουνοπλαγιά, όπου αφήνονται για να καταναλωθούν από γύπες.

Με βάση την πεποίθηση ότι η ψυχή εγκαταλείπει το σώμα αμέσως μετά τον θάνατο, η παράδοση και ειδικότερα η σίτιση υπολειμμάτων στους γύπες θεωρείται ως τελευταίο τεκμήριο φιλανθρωπίας στη γη.

Τα κρεμαστά φέρετρα της Ασίας

Στο Γκονγκσιάν της νότιας Σιτσουάν, εκατοντάδες κρεμασμένα φέρετρα της φυλής ΒΟ της Κίνας, μπορούν να βρεθούν αναχαιτισμένα από βράχια. Πολλά κρεμασμένα φέρετρα συγκατίζουν τις απότομες κοιλάδες της κοιλάδας Echo. Το τελετουργικό λένε ότι προστατεύει τους νεκρούς από τις πλημμύρες και τα ζώα.

Μεταθανάτιες χάντρες της Νότιας Κορέας

Στη μικρή και πυκνοκατοικημένη χώρα, λόγω συρρίκνωσης του χώρου, οι τάφοι των θαμμένων θα πρέπει να αφαιρούνται μετά από 60 χρόνια.

Ορισμένοι πολίτες της Ν. Κορέας μετατρέπουν τα υπολείμματα των αγαπημένων τους σε «μεταθανάτιες χάντρες», μικροσκοπικές και πολύχρωμες χάντρες σαν βότσαλα που συνήθως εμφανίζονται σε διακοσμητικά γυάλινα δοχεία.

Διαστημική ταφή

Όπως συμβαίνει και με τις σε απευθείας σύνδεση κηδείες, ορισμένες τεχνολογίες επιτρέπουν στους ανθρώπους να πουν ένα τελευταίο αντίο στους αγαπημένους τους με νέους τρόπους και δεν υπάρχει πιο καινοτόμος από την διαστημική ταφή.

Το 1997 πραγματοποιήθηκε η πρώτη μνημόσυνη αποστολή διαστημικής πτήσης και πυροδότησε τις τέφρες 24 ατόμων σε τροχιά.

Έχει έκτοτε εκτοξευθεί σε άλλες 12 μνημόσυνες αποστολές.

Το 2013 ιδρύθηκε το Elysium Space, προσφέρει την επιλογή ενός μνημοσύνου με εκτόξευση προς ένα αστέρι, προς τη Σελήνη ή προς τον γαλαξία.

Στο δραματικό έργο του Σοφοκλή «Αντιγόνη», μπορούμε να ανιχνεύσουμε τη στάση των αρχαίων Ελλήνων μπροστά στον θάνατο και στις διαδικασίες ταφής.

Η «Αντιγόνη» μας καταδεικνύει τη σπουδαιότητα που θεωρούνταν πως είχε η ταφή ενός νεκρού στον Αρχαίο κόσμο. Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν στη μεταθανάτια ζωή, επομένως ο τρόπος θανάτου αλλά και οι τελετουργίες ήταν πολύ σημαντικές, τόσο για τον νεκρό όσο και για τους συγγενείς του. Αν δεν αποδίδονταν οι πρέπουσες τιμές σε έναν νεκρό, τότε η ψυχή του καταδικαζόταν να βασανίζεται σε όλη την μεταθανάτια ζωή. Επιπλέον, αν ένας νεκρός δεν τιμούνταν ικανοποιητικά, τότε η μεταθανάτια ζωή του (όταν δηλαδή θα συναντούσε τους προγόνους του), θα συνοδευόταν από αίσθημα της ντροπής.

Γι' αυτό ακριβώς η Αντιγόνη προτιμούσε να πεθάνει παρά να μην αποδώσει τις πρέπουσες τιμές στον αδελφό της, επειδή πίστευε πως θα εμπρόκειτο για έναν «ένδοξο θάνατο».

Ο Πολυνείκης θεωρούνταν πως ήταν προδότης της πατρίδας του και η χειρότερη τιμωρία που μπορούσε να επιβληθεί σε κάποιον ήταν να μείνει άταφος, και αυτό ήταν που «άξιζε» στον Πολυνείκη.

Από την άλλη πλευρά, η στάση της Αντιγόνης αποδεικνύει τη στάση των αρχαίων ελλήνων για την ταφή: Ήταν καθήκον της να θάψει με κάθε κόστος τον αδελφό της, γιατί έτσι ήξερε πως θα τον τιμούσε και θα επέτρεπε στην ψυχή του να αναπαυτεί.

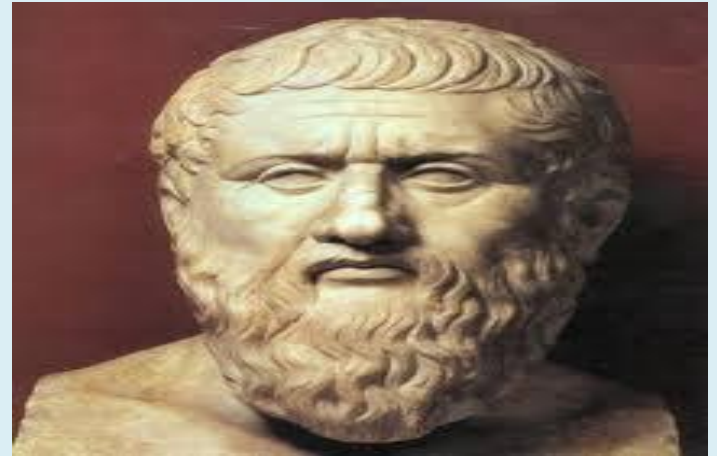
Διακρίνουμε πόσο σημαντικό ήταν εκείνη την εποχή να θάψουν με τιμές τους νεκρούς τους, έτσι ώστε να περάσουν με δόξα τη ζωή τους μετά τον θάνατο. Αν ένας νεκρός δεν είχε θαφτεί, θεωρούνταν φοβερή ντροπή και ένα ατιμωτικό τέλος για τη ζωή του.

Αρχαία Ελλάδα και ταφικές συνήθειες

Σύμφωνα με τον αρχαίο έλληνα φιλόσοφο Πλάτωνα (427-347π.Χ.), ο θάνατος δεν είναι τίποτα άλλο παρά ο διαχωρισμός δύο πραγμάτων, της ψυχής από το σώμα. Ως εκ τούτου, η ταφή είναι απόρροια αυτής της θνητής διαδικασίας της οποίας τα ήθη και τα έθιμα, αλλά και οι παραδόσεις στην Ελλάδα διαφέρουν από περίοδο σε περίοδο.

Στην αρχαία Ελλάδα, οι θάνατοι ήταν πολύ συχνότεροι από ό,τι σήμερα, καθότι δεν υπήρχε η σύγχρονη ιατρική γνώση και το προσδόκιμο ζωής ήταν πολύ χαμηλότερο. Κάθε μέρα έχαναν τη ζωή τους νέες γυναίκες στη γέννα, αλλά και τα μωρά. Απ' τα συγκινητικότερα ευρήματα μέσα σε τάφους είναι τα αγγεία που αποθέτουν δίπλα στα νεκρά παιδιά, μικροσκοπικά και στολισμένα με αιθέριες ζωγραφιές, καθώς οι αρχαίοι Αθηναίοι δεν έκαιγαν ποτέ τα σώματα των μικρών παιδιών, αλλά τα έθαβαν μέσα σε πήλινες λάρνακες.

Στην Αρχαία Ελλάδα ανακαλύπτουμε 3 διαφορετικές πρακτικές ταφής:

A) Ταφές στο εσωτερικό κατοικημένων χώρων που αφορούσαν κυρίως σε γυναίκες, ανήλικους και νήπια. Αυτό σήμαινε εκτός οικίας, αλλά σε κοντινή απόσταση από αυτή μέσα σε λάκκο και πιο σπάνια εντός των οικιών, μέσα στο έδαφος.

B) Καύση των νεκρών σε επιλεγμένη θέση εκτός των ορίων του οικισμού, η οποία γινόταν σε πυρές κυκλικού σχήματος και στη συνέχεια, ενταφιασμός σε αβαθείς κοιλότητες μαζί με κτερίσματα των λειψάνων.

Γ) Κατά την ανακομιδή φυλάσσονται κρανία και κάποια επιλεγμένα μέρη του σώματος. Πολλοί απ' τους νεκρούς θάβονταν μέσα σε πήλινες λάρνακες, ενώ άλλοι είχαν καεί σε πυρές. Πίστευαν δηλαδή ότι τα αγγεία γίνονταν ένα με τον νεκρό, που έπαιρνε μαζί του τα αφιερώματα των σκευών του.

Οι αρχαίοι Έλληνες συνήθιζαν να στολίζουν με ποικίλους τρόπους τους τάφους π.χ. τοποθετούσαν σε αυτούς επιγραφές που αναφέρονταν στο γενεαλογικό γέντρο του νεκρού και στις αρετές του. Πάνω στους τάφους των νεκρών προσεύχονταν συγγενείς και φίλοι οι οποίοι μπορούσαν ανά πάσα στιγμή να επισκεφθούν τον τάφο του αγαπημένου τους.

Πηγές

- [//blogs.sch.gr](http://blogs.sch.gr)
- [//www.taexeiola.gr](http://www.taexeiola.gr)
- [//www.ekivolos.gr](http://www.ekivolos.gr)
- [//eclass.uoa.gr](http://eclass.uoa.gr)
- [//www.greek-language.gr](http://www.greek-language.gr)
- [//www.oanagnostis.gr](http://www.oanagnostis.gr)
- [//el.wikipedia.org](http://el.wikipedia.org)
- [//www.schooltime.gr](http://www.schooltime.gr)
- [//braining.gr](http://braining.gr)
- [//ebooks.edu.gr](http://ebooks.edu.gr)
- [//afterschoolbar](http://afterschoolbar)
- [//www.sse77.gr](http://www.sse77.gr)
- [//grdiscovery.com](http://grdiscovery.com)
- [//schoolpress.sch.gr](http://schoolpress.sch.gr)
- [//www.archaiologia.gr](http://www.archaiologia.gr)
- [//www.mixanitouxronou.gr](http://www.mixanitouxronou.gr)
- [//anntigoni1-38.webnobe.gr](http://anntigoni1-38.webnobe.gr)
- [//www.gesios.gr](http://www.gesios.gr)

The background is a light cream color with various pastel-colored decorative elements. In the top left, there are small grey dots and a pinkish-red shape. In the top right, there is a purple shape. On the left side, there is a large teal shape. On the right side, there is a pink starburst shape. In the bottom left, there is a pink and purple shape. In the bottom right, there is a teal shape.

THANKS FOR
WATCHING